בתוליה קיימין · לענין בעילה שלא נבעלה אפילו שלא כדרכה: **דתפסה כסף דכספא** · ולא היה בו שיעור כתובתה: **צריכה שבועה** · שלא נתבה יותר: **שמה נעלמה** · לקחה שדה היתומים לעצמה בשומת כתובתה: **לא עשתה ולא כלום** · ואם רצו היתומים להגבותה מעות לאחר זמן מוזרין ונוטלין אותה: **מאן שם ליך** · ממי קבלת מכירה זו: לא מבית דין, ולא מיתומין, לפיכך לא יצא הקרקע מרשות היתומין אבל היכא דשמת לאחריני בפך מרשות היורשין שהבי נתנו לה חכמים רשות לנוכר: **כיספא** · מספות לשון אמר לכסיתא גרס עלי אלמוגים שקורין קורא"ל: **מתני' שור מאתים במנה נתקבלה כתובתה** · דאמרינן לה אם אפסדת: **מכרה בעל** · שאותו דינר אין לה רשות למכור ממנה שכל המכר מעות שהרי בבת אחת היה: **לעולם מכרה קיים** · והיא תחזיר את הדינר ליורשין (ה) דמה הפסידתן: **עד שיהא** · באוגאה כדי שאילו לא היתה האוגאה היה משתייר בשדה בת תשעה קבין לו האוגאה עצמה תשעה קבין והוא הדין אם נשאר ליתומים שם לבד האוגאה מ' קבין דכיון דיש ליתומים קרקע שם כשיעור שדה יאמרו לה אין רצונו למכור קרקע הראוי לנו, אבל אם אין האוגאה ראויה להצטרף לכדי שדה לא הפסידתן כלום: **ובגנה בת חצי קב** · שזה שיעור גנה: **וכדברי ר' עקיבא** · שמעמנו ממנו במקום אחר *בבית רובע הוא שיעור גנה: **גמ'** כאן

ליורשין מכרה בטל **רשב"ג** אומר לעולם מכרה קיים עד שתהא שם כדי שתשייר בשדה *בת תשעה קבין, ובגנה בת חצי קב, וכדברי רבי עקיבא בית רובע. "היתה כתובתה 'ארבע מאות זוז' ומכרה לזה במנה ולזה במנה ולאחרון יפה מנה ודינר במנה, של אחרון בטל ושל כולן מכרן קיים: **גמ'** מאי שנא "ישוה מאתים" במנה דאמרי לה "את אפסדת", "ישוה מנה" במאתים נמי תימא "אנא ארוותנא? אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה כאן

ב"ב קנ:

ב"ב יח:

לכתובה מיבעיא ליה דתחלה קודם נביית כתובתה משביעין אותה שלא עכבה משל בעלה כלום ולאחר שמכרה נכסיה שלא בבית דין ליגבות מהן כתובתה מיבעיא ליה אם מחזרין ומשביעין אותה שלא נבתה יותר ועוד אומר רבי דהך שבועה דמיבעיא ליה לא כפ"ה שלא נבתה יותר אלא מיבעיא ליה אי משביעין אותה שלא זזולה בנכסיה וכן מוכח מדקאמר תיבעי לך הכרזה דהוי נמי שלא חזלזל וכן פי' ר"ת · מ"ר: **ותיבעי** לך הכרזה· דמדמבעיא לך שבועה מכלל דפשיטא לך דלא בעי הכרזה ואי"ל הא אמרינן לעיל (דף פ:) ב"ד שמכרו שלא בהכרזה נעשו כמי שנטעו בדבר דמכרה בטל ואין יכול לבא לידי הפסד מוכרת שלא בהכרזה והא דאמרינן לקמן (דף ק:) ב"ד שמכרו שלא בהכרזה נעשו כמי שנטעו בדבר דמכרה בטל ואין יכול לבא לידי הפסד מוכרת שלא בהכרזה ואי"ל הא אמרינן לעיל (דף פ:) לכרגא למזוני ולקבורה הכרזה לא קא מיבעיא לי· דפשיטא שאינה צריכה הכרזה ואי"ל הא אמרינן לעיל (דף פ:) מזבינן בלא הכרזה משמע הא לאחר מילי בעינן הכרזה ועוד תנן בערכין (דף כא:) שום היתומים ל' יום ואומר רבי הני מילי כשבית דין מוכרין דאי טעו בפחות משתות מכרן קיים הלכך צריכי הכרזה שלא להפסיד נכסי יתומים אבל אלמנה אפילו מכרה שדה ודינר במנה תנן דמכרה בטל ואין יכול לבא לידי הפסד מוכרת שלא בהכרזה והא דאמרינן לקמן (דף ק:) ב"ד שמכרו שלא בהכרזה נעשו כמי שנטעו בדבר משנה ומחזרין מאי קא משמע לן תניא שום היתומין כו' ומסיק הני מילי שליח אלמנה דבשליח נופיה צריך הכרזה אע"ג דאי מוזיל מוזל לא קשה מידי חדא דהא בשליח ב"ד מוקמינן לה כמו שפי' רבינו הם ועוד אפי' שליח דעלמא לא קשה מידי דלא אלמנה רבנן לשליח שימכור בלא הכרזה כמו אלמנה: **אלא** לאו דלא אכרזו כו' · תימה לי אכתי היכי פשיט מהכא דאמר רב נחמן אלמנה שמכרה לעצמה לא עשתה ולא כלום הא לאחר עשתה במכרה למזונות דאיכא צריכה שבועה כדפי' לעיל והואיל וכן איכא צריכה הכרזה ואמר לי רבי דלא מפליג רב נחמן בין מוכרת למזונות למוכרת לכתובה: **דאמרי** לה מאן שם ליך · דלמר מי החזיקך באלו הנכסים שאין לך אדם שיכול לזכות בקרקע חבירו אם לא יחזיקוהו בה ב"ד אבל הא לא קאמר שומא ממש דאע"ג דליכא ב"ד מומחין ב"ד הדיוטות מיהא איכא כדאיתא בהדיא באלו מציאות (ב"מ לב: ושם) ומה שמחזיקין אותה אותם ב"ד הדיוטות לא תשיבא חזקה דיוסבי קרעות הם ואינן אלא בקיאי בשומא בעלמא ותימה לרבי דהכא משמע דאם המחזיקה ב"ד היתה יכולה לעכב הקרקע לעצמה ודהמפקיד (שם לח:) תניא המפקיד אצל חבירו יין והחמיץ דבש והדבש עושה להם חקנה ומוכרן מוכרן לאחרים ואינו מוכרן לעצמו למימר דהא דקאמר רב נחמן בין מוכרת לכתובה ב"ד הדיוטות יכול לעכבם לעצמו דבירושלמי מסיק על דהא מעשה דיוחנן חקוקאה דמייתיתן בפ"ק דפסחים (דף יב: ושם) א"ל לא ומוכרן בב"ד אלמא אע"ג דהוה רבי קא יהיב ליה רשותא ליוחנן חקוקאה הוה מצריך ליה מכירה בב"ד ואומר רבי דהתם הוי טעמא דשום חשדא והלכך קאמר שלא יעכב לעצמו ודוקא בדבר הנפקד כי התם שייך חשדא דכולי עלמא לא ידעי שב"ד ידעו בשומא אבל הכא אלו הנכסים ידעו העולם שעל ידי ב"ד באו לידה וגבי כיסתא דיתמי נמי כמו כן ידעו ויכא חשדא אי נמי הכא הבית דין עצמם הם המפקידים הלכך יש לה לעכב על ידם אבל התם שהפקיד אחר אינו לא יעכבנו לעצמו ומיהו אההיא דירושלמי מתמה רבי אמלי לא מועיל בפקדון רשות בית דין לעשות הנפקד שליח למכור שלא בב"ד לתקנת המפקיד דקא בעי התם מכירה בבית דין הלא גבי מכירת קרקעות לצורך האלמנה תקנו שליח ואיכא נמי למ"ד דהוה כדיינין ומאי התם בירושלמי בב"ד הדיוטות קאי ואין לתמוה אי קרי ליה בית דין הואיל ולא קתני גבייהו ב"ד גמור דהא קרי מכירת אלמנה שלא בב"ד אע"ג דאיכא הדיוטות כדפרישית לעיל הייגו משום דקתני גבייהו ב"ד גמור: **אלמנה** שמכרה שדה מנה במאתים או שדה מנה במאתים ומוכרי לה רבי יוחנן כשהוציר המקח כשהוציר המקח ורים לקים אומר אין אוגאה לקרקעות אמר רבי יוחנן אם היה דבר מופלג יש לו אוגאה מתניתין פליגא אר' יוחנן אלו דברים שאין להם אוגאה הקרקעות פתר ליה בדבר שאינו מופלג פי' ר"ח שלא הגיע אוגאה עד כדי

שיהו בתוליה קיימין בין כדרכה בין שלא כדרכה · פירוש בעינן שאותן מקצת בתולים יהו קיימים בכל מקום ולא מצי למימר שלא כדרכה לא דלמתוח קרא מיבעי:

מוברת שלא בבית דין לריכה שבועה כו' · ואם תאמר מתני' היא בפרק השולח (גיטין לד: ושם) דתנן אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלא בשבועה ואיכא למימר ההיא באלמנה מן האירוסין כדרבי שמעון דאמר כל שאין לה מזונות לא תמכור אלא בבית דין וגרסה לרבי דוחק ועוד קשיא לי דלפום סוגיא דשמעתא לא פשט ליה רב יוסף מידי ואמאי תפשטו ליה דעל כרחך (ג) באלמנה מן הנשואין היא מדקתני סיפא נמכנו מלהשביעה וא"ר זירא אמר שמואל לא שנו אלא באלמנה אבל גרושה משביעין אותה וטעמא דאלמנה שאני בההיא הגאה דקא טרחא קמי יתמי אתיא ומורית התירא אלמא הוה מצי למפשט ממילתיה דשמואל דבאלמנה מן הנשואין מיירי דאי מן האירוסין מיירי לא שייך למימר קא טרחא קמי יתמי שהיא עומדת בבית אביה אלא אומר רבי דהך שבועה לא משום לרבי אלא דפי' בקונטרס שלא נבתה יותר ולא מיבעיא ליה במכרה למזונות שלא בב"ד דהא לקמן פסיק הלכתא לריכה שבועה ואם קיימא לן שני דבריה שאמר תנן הלכה כמותו דתנן לקמן (דף קי:) מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות תנן אומר תשבע בסוף ולא תשבע בתחלה והאמר בסוף היינו בשעת גביית כתובה דהא לעיל בשילהי הכותב (דף פח:) מוקי רבי ירמיה חנן כרבי שמעון דאמר כל זמן שמובעת כתובתה יורשין משביעין אותה אינה תובעת כתובתה אין יורשין משביעין אותה משמע דשום שבועה אין מזקיקין אותה עד זמן תביעת כתובתה אלא נראה לרבי דבמוכרת

"בבתוליה" שיהו כל בתוליה קיימין בין בכדרכה בין שלא כדרכה. ההיא איתתא דתפסה יכסא דכספא בכתובתה, קתבעה מזוני, *אתאי לקמיה דרבא אמר להו-ליתמי "זילו הבו לה מזונות לית דחיש להא דר' שמעון דאמר לא אמרינן "מקצת" בסף ככל כסף", שלח ליה רבה בריה דרבא לרב יוסף מוברת שלא בב"ד צריכה שבועה אם אין צריכה שבועה? ותבעי לך הכרזה? אמר ליה הכרזה לא קמיבעיא לי דא"ר זירא אמר רב נחמן "אלמנה שישמה לעצמה לא עשתה ולא כלום", הדר' אדאכרוז אמאי לא עשתה ולא כלום אלא לאו דלא אכרוז, ולעצמה הוא דלא עשתה ולא כלום, יהא לאחר, מה שעשתה עשתה, לעולם דאכרוז, ודאמרי לה "מאן שם ליך" כי האי דההוא גברא דאפקידו גביה כיסתא דיתמי, אזל שמה לנפשיה בארבע מאה זוזי, אייקר קם בשית מאה, אתא לקמיה דרבי אמי אמר ליה "מאן שם לך" והלכתא צריכה שבועה ואינה צריכה הכרזה: **מתני'** אלמנה שהיתה כתובתה מאתים ומכרה שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה נתקבלה כתובתה. היתה כתובתה מנה ומכרה שוה מנה, ודינר במנה מכרה בטל אפילו היא אומרת אחזיר דינר

[עי' תוס' לעיל פה: ד"ה והוא וכו']

* שיר"ש בין לה בשאלה ואמאי לא היא ארוון יכול לתפוס מעות

ג"ב יח:

תוספות רי"ד

ההיא איתתא דתפסה כסא דכספא בכתובתה פי' מחיים דבעל תפסה דמהני תפיסה דמחיים במטלטלי ולא היה בה שיעור כתובתה לסוף היא חבעה מזוני אתאי לקמיה דרבא א"ל ליתמי דחש לה לדר"ש דאמר ל"א מקצת כסף ככל כסף שלח לי' (רבא) [רבה] ב"ד לי" מוברת שלא בב"ד צריכה שבועה כדין כל אלמנה דלא אראפסה בעלה צרורי וכ"ז שלא נשבעה אין מכירתה מכירה א"ר אין צריכה שבועה דשבועה זו הוא דב"ד משביעים אותה ומכירתה מכירה בלא שבועה והיתומים ישביעוה לכשיר צו ותיבעי לך הכרזה אם היא צריכה הכרזה כמו ב"ד שאין רשאין למכור אלא בהכרזה ואם מכרו שלא בהכרזה אין מכירתן מכירה כדאמרי' לקמן א"ל הכרזה לא קמבעי' לי דאר"ז אר"נ אלמנה ששמה לעצמה לא עשתה כלום פי' אם שמה שדה א' ולקחתו לעצמה לא עשתה כלום שאם ירצו היתומים להגבותה מעות לאחר זמן חוזרים ונוטלים אותה מידה היכי דמי אי דאכריז אמאי לא עשתה כלום אלא לאו דלא אכריז ולעצמה הוא דלא עשתה כלום הא לאחר מה שעשתה עשתה לעולם דאכריז דאמרי' לה מאנשם לך פי' מאיזה קבלת מכירה זו לא מב"ד ולא מיתומים לפיכך לא יצא הקרקע מרשות היתומים אבל היכי דשמה לאחרים נפקי מרשות היתומים שהרי נתנו לה חכמים רשות למכור כי ההוא דאפקידו גביה כיסתא דיתמי פי' עצי אלמוגים אזל שמה לנפשי' בד' מאה זוז לסוף אייקר וקם בשית מאה אתו לקמי' דר"א א"ל מאן שם לך ומסיק תלמודא והל' צריכה שבועה ואין צריכה הכרזה פי' אבל צריכה היא למכור לפני בני אדם שהן בקיאין בשומא וזהו שאמרנו צריכה ב"ד הדיוטות שתמכור בפני ג' שהן בקיאין בשומא · (עיין לקמן בפ' שד"נ על מימרת חנן אומר תשבע בסוף ולא תש"ב שהוכיח

עין משפט נר מצוה

כז א מיי' פי"ז מהל' איסורי ביאה הל' יד:

כח ב מיי' פי"ז מהל' אישות הל' יד ופי"ח הל' כ סמג עשין מח עוש"ע אה"ע סי' לג סעיף כז וסי' קג סעיף ה:

כט ג ד מיי' פי"ז שם הל' יד עוש"ע שם סי' לג סעיף כה וסי' קג סעיף ג:

ל ה מיי' פי"ח שם הל' כ עוש"ע שם סי' קג סעי' ח ד:

לא ו מיי' פי"ז מהל' אישות הל' יד סמג לאוין קע עוש"ע אה"ע סי' קג סעי' ו:

לב ז מיי' שם עוש"ע שם סעיף ז:

לג ח מיי' שם הל' ו עוש"ע שם סעי' ח:

נוסא מכירת אלמנה האם בעי: ו) הכנסה ב) טוחא

מה הין אם יאמר לעצמה מכירת אלמנה שלא בב"ד האם בעיא לישבע שלא בעתה יותר

נוסא אלמנה שמכרה נכסיה טוחים יותר מכתובתה

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה לעולם וכו' דמה נ"ב ס"ל דלמה ועיקר: (ג) תוס' ד"ה מוכרת וכו' דע"ל הכיא בלמה: (ג) ד"ה תיבעי וד"ה אמר הל"ל:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמר ליה וכו'. הא בשליח ב"ד מוקמינן לה כמו שפי' ר"ת וכו' תמוה לי הא קושייתם למ"ד שליח בלמה א"ל מה הועילו בזה הא לר"מ פלוגתייהו בשליח ב"ד וס"ל דגם בזה שליח בלמה ואלרבה אלא שיטת ר"מ ניחא עפי דיל דבשליח ב"ד לע"ע שליח כדיינים ויל דהא לי מהתם ה"ל שליח הייגו בשליח ב"ד וע"ש:

שם הרב דהאי דקאמר הכא והל' צריכה שבועה דוקא כשמוכרת בנגד כל כתובתה אבל אם מכרה בנגד מקצתה דואיל ומשיירת ממנה א"צ שבועה בסוף על המותר אין משביעין אותה בתחלה דומיא דמזונות שב"ז שתובעת מזונותי' נותנים לה בל"ש הואיל וצריכה לישבע בסוף על כתובתה): **מתני'** אלמנה שהיתה כתובתה ר' ומכרה שוה ק' בר' או שוה ר' בק' ונתקבלה כתובתה היתה כתובתה ק' ומכרה שוה ק' ודינר בק' מכרה בטל ואפי' היא אומרת אחזיר את הדינר ליורשים מב"ג פי' שאותו דינר אל"ל רשות למכור נמצא שכל המכר בטעות היה שהרי בב"א הי' רשבג"א לעולם מכרה קיים עד שתהא שם כדי שתשייר בשדה בת ט"ק ובגנה חצי קב וכדברי ר"ע בית רובע קב פי' מכרה קיים והיא תחזור את הדינר ליורשים כמה שהפסידתן עד שיהא באותו אונאה שיעור שאם לא היתה האונאה הי' משתייר ליתומים קרקע שיעור ט"ק שהוא שדה חשוב (אי אם נשאר ליתומים) ו) וראוי זה המעשה שנתאנת להצטרף עמו אז וודאי מכרה בטל שאומרים לה אין רצונו למכור קרקע שיעור ט"ק ודינר בק' של אחרון בטל של כלן קיים: מ"ש שוה ר' בק' דאמרי' לה את אפסדת שוה ק' בר' נמי תימא אנא ארוותנא פי' תאמר ליתומים אני מרחתים והרוחתי וחזרתי אחר לוקח שקנאי ביוקר אותו הריוח יהי' שלי ולמה הוא ליתומים אמר ר"נ

ו) ליתומים שם לבד האוגאה תשעה קבין. כנ"ל וכ"ה בגמ"י.